

ZAKON O ZAŠTITI BILJA

(Objavljen u "Službenom listu SRJ", br. 24/98, 15.maja 1998.godine)

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se zaštita bilja od štetnih organizama, zdravstvena kontrola bilja u unutrašnjem prometu i u prometu preko državne granice i promet sredstava za zaštitu i ishranu bilja.

Član 2.

Izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

- 1) pod biljem se podrazumevaju žive biljke, delovi biljaka i biljni proizvodi;
- 2) pod živim biljkama podrazumevaju se drvenaste i zeljaste biljke i njihovi delovi namenjeni za vegetativno umnožavanje i sadnju (pupoljci, kalem grančice, izdanci, reznice, lukovice, krtole, gomolji, rizomi i drugi slični podzemni delovi cveća i povrća), seme, rasad i sadni materijal namenjeni daljoj reprodukciji, kao i micelije za proizvodnju gljiva;
- 3) pod semenom se podrazumeva seme poljoprivrednog bilja (seme žita, industrijskog, krmnog, povrtarskog, lekovitog, aromatičnog i začinskog bilja, voća i cveća, krtole, lukovice i češnjevi) i seme šumskog drveća koje služi za setvu i razmnožavanje i koje je proizvedeno, doručeno, ispitano i deklarirano kao semenski materijal;
- 4) pod rasadom se podrazumevaju mlade biljke odgajene u zatvorenom ili otvorenom prostoru, koje se u određenoj fazi razvoja presađuju na stalna mesta;
- 5) pod sadnim materijalom podrazumeva se poljoprivredno bilje koje se koristi za sadnju ili kao reprodukcioni materijal za proizvodnju sadnog materijala i koje je proizvedeno i deklarirano kao sadni materijal (voćke, vinova loza, hmelj i ruže), kao i sadni materijal šumske vrste drveća (biljaka ili deo biljke) koji se koristi za podizanje šuma, za proizvodnju sadnog materijala ili za druge namene;
- 6) pod delovima biljaka podrazumevaju se drvo, prerađevine od drveta, kora od drveta, rezano cveće i delovi biljaka namenjeni dekoraciji, kao i povrće i voće namenjeni za ishranu ili preradu;
- 7) pod biljnim proizvodima podrazumevaju se neprerađeni proizvodi biljnog porekla, uključujući i seme (zrno) namenjeno za ishranu ili preradu, kao i prerađeni proizvodi biljnog porekla (brašno, mekinje, biljna vlakna i dr.) koji mogu da predstavljaju rizik za prenošenje štetnih organizama;

- 8) pod štetnim organizmima podrazumevaju se biljne bolesti, biljne štetočine i korovi, koji mogu biti karantinski i ekonomski štetni organizmi za Saveznu Republiku Jugoslaviju (u daljem tekstu: Jugoslavija);
- 9) pod biljnim bolestima podrazumevaju se oboljenja prouzrokovana gljivama, bakterijama, virusima, mikoplazmama i njima sličnim organizmima, kao i parazitne cvetnice;
- 10) pod biljnim štetočinama podrazumevaju se štetni insekti, grinje, nematode, puževi, stonoge, sisari i ptice;
- 11) pod korovima se podrazumevaju nepoželjne vrste bilja koje prate gajeno i šumsko bilje i štetno utiču na njih, kao i vrste bilja koje neželjeno raste na nepoljoprivrednim površinama i u vodama;
- 12) pod karantinski štetnim organizmima podrazumevaju se organizmi koji predstavljaju posebnu opasnost za bilje koje napadaju i neophodno je preduzimanje posebnih mera radi sprečavanja njihovog unošenja i širenja;
- 13) pod ekonomski štetnim organizmima podrazumevaju se organizmi koji su rasprostranjeni na teritoriji Jugoslavije i pričinjavaju štete u takvom obimu da se moraju suzbijati povremeno ili svake godine;
- 14) pod zaštitom bilja podrazumeva se otkrivanje i praćenje, sprečavanje pojave širenja, suzbijanje i iskorenjivanje štetnih organizama na bilju, biljnim proizvodima i biljnim staništima, na ambalaži u koju je upakovano bilje, zemlji koja se nalazi na bilju i oko bilja i predmetima kojima se mogu prenositi štetni organizmi;
- 15) pod službom za zaštitu bilja podrazumeva se služba za obavljanje poslova nadležnog saveznog organa, uključujući inspeksijske i prognozno-izveštajne poslove u ovoj oblasti, kao i druge poslove koje obavljaju druga pravna lica koja se bave naučno-istraživačkim ili stručnim radom u oblasti zaštite bilja (fakulteti, instituti, zavodi za poljoprivredu, poljoprivredne stanice i šumska gazdinstva);
- 16) pod držaocem bilja podrazumeva se preduzeće ili drugo pravno lice, preduzetnik i fizičko lice koje se bavi poljoprivrednom i šumarskom proizvodnjom, odnosno prometom i preradom bilja;
- 17) pod sredstvima za zaštitu bilja (u daljem tekstu: pesticidi) podrazumevaju se proizvodi hemijskog ili biološkog porekla namenjeni za:
  - sprečavanje, suzbijanje i uništavanje organizama štetnih za bilje, biljne proizvode i plodove, drvo i proizvode od drveta (u zatvorenom i otvorenom prostoru), kao i suzbijanje ili uništavanje nepoželjnih vrsta biljaka (korov, alge, mahovine i lišajevi);
  - privlačenje i odbijanje štetnih insekata, ptica i sisara (atraktanti i repelenti);
  - izazivanje ili remećenje normalnog ponašanja insekata (feromoni), osim feromonskih klopki koje se koriste za praćenje leta insekata;

- delovanje na životne procese biljaka različito od načina delovanja sredstava za prihranjivanje (regulatori razvoja i rasta biljaka);
- izazivanje prevremenog opadanja lišća (defolijanti);
- ubrzano sušenje lišća i drugih nadzemnih delova (desikanti);
- sprečavanje rasta biljaka (retardanti);
- sprečavanje klijanja merkantilnih biljnih delova, pojave zaperaka, preranog opadanja plodova, kao i proređivanje mladih plodova, lakšeg ubiranja plodova i alelopatskih efekata na biljku (alelopati);
- zaštitu biljnih proizvoda tokom skladištenja, koja se primenjuje posle žetve, odnosno berbe i prehrambenih proizvoda biljnog porekla;
- poboljšanje delovanja pesticida (sinergisti, protektanti, ađuvanti i drugi).

Pod pesticidima, podrazumevaju se i mikroorganizmi (bakterije, gljive i virusi), predatori i parazitoidi, toksini mikrobiološkog, biljnog ili životinjskog porekla, koji se koriste za suzbijanje štetnih organizama;

18) pod sredstvima za ishranu bilja (u daljem tekstu: đubriva) podrazumevaju se hemijska jedinjenja mineralnog porekla i mešavine tih jedinjenja, kao i sredstva organskog porekla, bez obzira na agregatno stanje .

Član 3.

Radi zaštite bilja od štetnih organizama čije je sprečavanje i suzbijanje od interesa za Jugoslaviju , ovim zakonom propisuju se uslovi i mere za:

- 1) sprečavanje pojave i širenja, kao i otkrivanje i suzbijanje štetnih organizama;
- 2) rad službe za zaštitu bilja;
- 3) zdravstvenu kontrolu semena, rasada i sadnog materijala;
- 4) zdravstvenu kontrolu bilja u unutrašnjem prometu i prometu preko državne granice;
- 5) kontrolu kvaliteta sredstava za zaštitu i ishranu bilja u prometu;
- 6) ispitivanje i izdavanje dozvola, kao i registraciju sredstava za zaštitu i ishranu bilja u prometu i primeni;
- 7) pružanje usluga pri suzbijanju štetnih organizama, kao i kontrolu uređaja i opreme pri primeni sredstava za zaštitu bilja.

II. POSLOVI SLUŽBE ZA ZAŠTITU BILJA

Član 4.

Služba za zaštitu bilja obavlja sledeće poslove:

- 1) praćenje pojave i rasprostranjenosti štetnih organizama;
- 2) prognoza i izveštavanje o pojavi određenih štetnih organizama;
- 3) organizovanje sprečavanja pojave i preduzimanje mera suzbijanja, odnosno iskorenjavanja određenih štetnih organizama;
- 4) vođenje evidencije o pojavi štetnih organizama i preduzetim merama;
- 5) kontrola zdravstvenog stanja semena, rasada i sadnog materijala u proizvodnji i prometu;
- 6) pružanje usluga u sprovođenju mera zaštite bilja;
- 7) kontrola i analiza inspekcijskih uzoraka bilja, pesticida i đubriva;

Član 5.

Prognozno–izveštajne poslove čine:

- 1) prognoza pojave štetnih organizama, koja obuhvata:
    - praćenje razvoja gajenih biljaka (fenološka osmatranja);
    - prikupljanje meteoroloških podataka;
    - praćenje razvoja i dinamike populacije štetnih i korisnih organizama na gajenim biljkama;
    - izradu dugoročne i kratkoročne prognoze pojava štetnih organizama;
    - signalizaciju za suzbijanje štetnih organizama;
    - prikupljanje podataka o prometu i potrošnji pesticida;
  - 2) sistematska kontrola, koja obuhvata:
    - obim pričinjenih šteta;
    - raširenost i spektar rezistentnosti štetnih organizama;
- stepen i obim zagađenosti hrane, zemljišta, vode i vazduha pesticidima;

--- izloženost ljudi pesticidima (u procesu proizvodnje, prometa, čuvanja i primene);

3) informisanje, koje obuhvata:

- formiranje baze podataka;
- razmenu informacija;
- javno informisanje držaoca bilja (sredstvima javnog informisanja i na drugi način).

Član 6.

Prognozno-izveštajne poslove kao i poslove vršenja usluga u oblasti zaštite bilja mogu vršiti pravna lica koja ispunjavaju sledeće uslove:

- 1) najmanje tri radnika sa visokom stručnom spremom u oblasti zaštite bilja, odnosno zaštite šuma, u stalnom radnom odnosu;
- 2) propisanu opremu i uređaje za obavljanje tih poslova;
- 3) registrovanu delatnost pružanja usluga pri suzbijanju štetnih organizama.

Nadležni savezni organ rešenjem utvrđuje koje pravno lice ispunjava uslove za obavljanje prognozno-izveštajnih poslova, kao i poslova vršenja usluga u oblasti zaštite bilja (u daljem tekstu: ovlašćena organizacija).

Spisak ovlašćenih organizacija iz stava 2. ovog člana objavljuje se u "Službenom listu SRJ" .

Član 7.

Godišnjim programom zaštite bilja, koje donosi nadležni savezni organ do kraja tekuće godine za narednu godinu, utvrđuje se obim poslova iz člana 6. ovog zakona kao i potrebna finansijska sredstva za njihovo izvršenje.

Ovlašćene organizacije iz člana 6. stav 2. ovog zakona dužne su da redovno izveštavaju nadležni savezni organ o izvršavanju poslova zaštite bilja, koje obavljaju.

Član 8.

Organi Vojske Jugoslavije na propisan način sprovode mere za zaštitu bilja u objektima koje koristi Vojska Jugoslavije i obaveštavaju nadležni savezni organ o pojavi štetnih organizama i merama preduzetim za njihovo suzbijanje.

Član 9.

Organi unutrašnjih poslova, u okviru svojih nadležnosti, dužni su da, na zahtev organa koji preduzimaju mere za zaštitu bilja, pružaju pomoć pri sprovođenju mera za zaštitu bilja predviđenih ovim zakonom.

III. SPREČAVANJE I SUZBIJANJE ŠTETNIH ORGANIZAMA

Član 10.

Radi sprečavanja unošenja u Jugoslaviju i širenja i suzbijanja određenih štetnih organizama u Jugoslaviji, nadležni savezni organ utvrđuje liste karantinskih i ekonomski štetnih organizama, koje objavljuje u "Službenom listu SRJ".

Karantinski štetni organizmi koji nisu utvrđeni na teritoriji Jugoslavije razvrstavaju se u listu A1, a koji su utvrđeni na ograničenom području- u listu A2.

Član 11.

Radi sprečavanja unošenja i širenja štetnih organizama iz drugih zemalja i njihovog suzbijanja u Jugoslaviji, nadležni savezni organ može da:

- 1) naredi stavljanje pod stalni zdravstveni nadzor određeni deo granice Jugoslavije i sprovođenje pojedinih mera zaštite bilja u graničnim područjima;
- 2) ograniči ili zabrani uvoz ili prevoz preko teritorije Jugoslavije pojedinih vrsta bilja ako postoji opasnost da se u zemlju mogu uneti neki od štetnih organizama;
- 3) zabrani da se na određenom području ili teritoriji Jugoslavije u određeno vreme gaje pojedine vrste bilja;
- 4) ograniči ili zabrani promet pojedinih vrsta bilja;
- 5) ograniči ili zabrani licima prelaženje državne granice ako se u većim razmerama u graničnom području Jugoslavije ili u susednoj zemlji pojavi karantinski štetni organizam;
- 6) odredi karantinski nadzor nad pojedinim vrstama bilja koje se uvoze radi gajenja;

7) naredi organizovanje stručnih pregleda zemljišta, objekata i bilja u graničnom području, radi otkrivanja karantinski štetnih organizama.

Član 12.

Radi sprečavanja širenja i suzbijanja štetnih organizama, držalac bilja namenjenog prometu dužan je da:

- 1) vrši pregled bilja, zemljišta, ambalaže, prostorija za smeštaj bilja, uređaja za preradu bilja, sredstava za prevoz bilja, uređaja za primenu pesticida i dr.;
- 2) sprovodi mere zaštite bilja, zemljišta i objekata;
- 3) vodi evidenciju o upotrebi pesticida, njihovoj količini i karenci, kao i da mesečno dostavlja podatke podružnoj službi;
- 4) izveštava podružnu službu o pojavi štetnih organizama u regionu;
- 5) sprovodi i druge mere utvrđene ovim zakonom;

Ako držalac bilja ne sprovede mere iz stava 1. ovog člana, te mere će, o njegovom trošku, sprovesti ovlašćena organizacija iz člana 6. stav 2. ovog zakona, po nalogu nadležnog saveznog organa.

Nadzor nad sprovođenjem mera iz stava 1. ovog člana vrši nadležni savezni organ .

Član 13.

Zabranjeno je davanje ili objavljivanje podataka o pojavi novootkrivenih karantinski štetnih organizama u Jugoslaviji.

Podatke o pojavi novootkrivenih karantinski štetnih organizama objavljuje nadležni savezni organ.

Član 14.

Bilje koje se, prema saveznim propisima o zdravstvenoj ispravnosti životnih namirnica i stočne hrane, smatra zaraženim štetnim organizmima ili zagađenim (kontaminiranim) pesticidima, mora se uništiti ako se ne može iskoristiti u druge svrhe.

Bilje iz stava 1. ovog člana može se koristiti u druge svrhe po odobrenju nadležnog saveznog organa. Uz zahtev za odobrenje držalac bilja prilaže mišljenje ovlašćene organizacije iz člana 51. ovog zakona o tome u koje svrhe se to bilje može koristiti.

Bilje iz stava 1. ovog člana uništava se na propisan način.

Član 15.

Pravna lica i preduzetnici koja imaju silose, skladišta i druge prostorije za smeštaj bilja (u daljem tekstu: skladišta bilja) moraju imati radnika u stalnom radnom odnosu sa visokom stručnom spremom iz oblasti zaštite bilja, kao i opremu i uređaje za obavljanje poslova dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije i moraju ispunjavati druge propisane uslove za sprečavanje pojave i suzbijanje štetnih organizama.

Nadležni savezni organ rešenjem utvrđuje da li su ispunjeni uslovi iz stava 1. ovog člana.

Poslove dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije mogu obavljati i druga pravna lica i preduzetnici koji ispunjavaju uslove iz stava 1. ovog člana.

Član 16.

U prostorijama za smeštaj, preradu i čuvanje bilja, kao i u sredstvima za prevoz bilja, u kojima su utvrđeni štetni organizmi, mora se izvršiti dezinfekcija, dezinfekcija ili deratizacija radi njihovog suzbijanja.

Ako držalac bilja ne sprovede mere iz stava 1. ovog člana, te mere će, o njegovom trošku, sprovoditi ovlašćena organizacija iz člana 6. stav 2. ovog zakona, po nalogu nadležnog saveznog organa.

U prostorije za smeštaj i sredstva za prevoz bilja iz stava 1. ovog člana, u kojima je utvrđeno prisustvo karantinski štetnih organizama, zabranjeno je unositi ili iz njih iznositi bilje i druge predmete (uređaje, mašine i sl.) kojima se štetni organizam može preneti, dok se štetni organizam ne suzbije, odnosno iskoreni.

Član 17.

Pravna lica i preduzetnici mogu pružati usluge u sprovođenju mera zaštite bilja, odnosno primeni pesticida u poljoprivredi i šumarstvu ako u stalnom radnom odnosu imaju radnika sa visokom stručnom spremom u oblasti zaštite bilja, odnosno zaštite šuma, kao i opremu i uređaje za primenu pesticida.

Usluge iz stava 1. ovog člana mogu vršiti i fizička lica koja ispunjavaju propisane uslove.

Nadležni savezni organ rešenjem utvrđuje da li su ispunjeni propisani uslovi iz st. 1. i 2. ovog člana.

IV. PREGLED I ZDRAVSTVENA KONTROLA SEMENA,

RASADA I SADNOG MATERIJALA

Član 18.

Usevi za proizvodnju semena poljoprivrednog bilja, kao i objekti za proizvodnju šumskog semena, objekti za proizvodnju rasada, i objekti za proizvodnju sadnog materijala višegodišnjih biljaka (u daljem tekstu: usevi i objekti) podležu zdravstvenom pregledu najmanje dva puta u toku vegetacije.

Seme, rasad i sadni materijal koji potiču od useva za proizvodnju semena poljoprivrednog bilja, iz objekata za proizvodnju šumskog semena (pojedinih stabala, grupa stabala i šumskih semenskih sastojina), objekata za proizvodnju sadnog materijala višegodišnjih biljaka, rasadnika i dr., koji nisu zdravstveno pregledani, ne mogu se staviti u promet ni koristiti za sopstvene potrebe.

Pravna lica koja se bave proizvodnjom semena, rasada i sadnog materijala poljoprivrednog i šumskog bilja moraju imati u stalnom radnom odnosu radnika sa visokom stručnom spremom iz oblasti zaštite bilja, odnosno zaštite šuma.

Preduzetnici i fizička lica se mogu baviti proizvodnjom semena, rasada i sadnog materijala ako sklope ugovor s pravnim licem iz stava 3. ovog člana.

Nadležni savezni organ rešenjem utvrđuje da li su ispunjeni uslovi iz st. 3. i 4. ovog člana.

Član 19.

Zdravstveni pregled useva i objekata, kao i zdravstveni pregled proizvodnje bezvirusnog ili na određene viruse testiranog semena, rasada i sadnog materijala i zemljišta na nematode, vrši pravno lice koje u pogledu opreme, uređaja, kadrova i objekata ispunjava uslove za obavljanje zdravstvenog pregleda bilja.

Nadležni savezni organ rešenjem utvrđuje da li su ispunjeni uslovi iz stava 1. ovog člana.

Spisak ovlašćenih organizacija iz stava 1. ovog člana objavljuje se u "Službenom listu SRJ".

Član 20.

Zdravstveni pregled useva i objekata, kao i zdravstveni pregled proizvodnje bezvirusnog ili na određene viruse testiranog semena, rasada i sadnog materijala i zemljišta na nematode, prijavljuju se nadležnom saveznom organu.

Ovlašćena organizacija iz člana 19. stav 1. ovog zakona izdaje uverenje o zdravstvenom stanju useva i objekata (u daljem tekstu: zdravstveno uverenje) ako je usev, odnosno objekat zdrav i obaveštava nadležni savezni organ o utvrđenom zdravstvenom stanju useva i objekata. Zdravstveno stanje useva za proizvodnju semena poljoprivrednog i šumskog bilja unosi se u uverenje o priznavanju semenskog useva i sadnog materijala.

Ako se na usevu ili objektu iz stava 1. ovog člana, prilikom zdravstvenog pregleda u toku vegetacije, utvrdi prisustvo karantinski ili ekonomski štetnih organizama iznad dozvoljenog procenta, narediće se mere njihovog suzbijanja i uništavanja.

Ako držalac bilja ne sprovede mere iz stava 3. ovog člana, te mere će, o njegovom trošku, sprovesti ovlašćena organizacija iz člana 6. ovog zakona, po nalogu nadležnog saveznog organa.

Ovlašćena organizacija iz člana 19. stav 1. ovog zakona, pre dorade semena poljoprivrednog i šumskog bilja, utvrđuje njihovo zdravstveno stanje pre stavljanja u promet.

Ovlašćena organizacija iz člana 19. stav 1. ovog zakona, koja se bavi proizvodnjom semena, rasada i sadnog materijala poljoprivrednog i šumskog bilja ne može izdavati zdravstveno uverenje za sopstvene useve i objekte, osim za kategorije predosnovnog i osnovnog semena i izvornih stabala i zasada.

Vreme i način vršenja zdravstvenog pregleda iz stava 1. ovog člana, merila za utvrđivanje zdravstvenog stanja useva i objekata i obrazac uverenja o zdravstvenom stanju useva i objekata uređuju se propisima donetim za izvršavanje ovog zakona.

Član 21.

Za proizvodnju poljoprivrednog i šumskog bilja ne sme se upotrebljavati seme, rasad i sadni materijal koji su zaraženi karantinski štetnim organizmom.

Seme, rasad i sadni materijal ne smeju se upotrebljavati niti stavljeni u promet ako su zaraženi i određenim ekonomski štetnim organizmom iznad dozvoljenog procenta, utvrđenog na propisan način.

Član 22.

Seme i rasad iz uvoza podležu utvrđivanju zdravstvenog stanja pre deklarisanja i stavljanja u promet ili pre korišćenja za sopstvene potrebe, a sadni materijal iz uvoza podleže postkarantinskom nadzoru.

Ispitivanje zdravstvenog stanja semena, rasada i sadnog materijala iz stava 1. ovog člana vrši ovlašćena organizacija iz člana 19. stava 1. ovog zakona, koja ima pravo da izdaje međunarodno uverenje o zdravstvenom stanju.

Član 23.

Na deklaraciji svakog pakovanja semena koje je podvrgnuto dezinfekciji, odnosno dezinfekciji moraju biti navedeni podaci o tome kojim je pesticidom izvršena dezinfekcija, odnosno dezinfekcija, kao i klauzula: "SEME JE ZATROVANO".

Odredba stava 1. ovog člana ne odnosi se na seme koje je podvrgnuto dezinfekciji fumigacijom.

V. PREGLED I KONTROLA BILJA , PESTICIDA I ĐUBRIVA U PROMETU

1. Zdravstvena kontrola i pregled bilja u unutrašnjem prometu

Član 24.

Bilje se može stavljati u promet ako je zdravstveno ispravno, odnosno ako nije zaraženo karantinski štetnim organizmima.

Seme, rasad i sadni materijal mogu se stavljati u promet ako nisu zaraženi karantinskim ili određenim ekonomski štetnim organizmima iznad dozvoljenog procenta.

Ako nadležni savezni organ, prilikom kontrole zdravstvenog stanja semena, rasada i sadnog materijala u prometu, ne može da utvrdi njihovu zdravstvenu ispravnost, uzorke semena, rasada i sadnog materijala može o trošku vlasnika, poveriti ovlašćenoj organizaciji iz člana 19. stav 1. ovog zakona radi laboratorijskog pregleda.

Član 25.

Izuzetno od odredbe člana 24. ovog zakona, bilje koje je zaraženo karantinski štetnim organizmima, a seme, rasad i sadni materijal koji su zaraženi ili se sumnja da su zaraženi i određenim ekonomski štetnim organizmima iznad dozvoljenog procenta, mogu se, pod određenim uslovima, staviti u promet radi industrijske prerade, neposredne potrošnje ili u naučne svrhe.

Nadležni savezni organ rešenjem utvrđuje uslove za stavljanje u promet bilja iz stava 1. ovog člana.

Član 26.

Bilje sa područja zaraženog karantinski štetnim organizmima, kojim se oni mogu preneti i zbog kog je to područje proglašeno zaraženim, podleže zdravstvenom pregledu u mestu utovara, pre otpremanja u područje koje nije zaraženo karantinski štetnim organizmima ili u drugo zaraženo područje, ako se prevoz vrši preko nezaraženog područja.

Područja zaražena karantinski štetnim organizmima proglašava nadležni savezni organ.

Rasad i sadni materijal, pre otpremanja sa objekta na kome su proizvedeni, podležu zdravstvenom pregledu.

Zdravstveni pregled iz st. 1. i 3. ovog člana vrši nadležni savezni organ..

Ako bilje iz stava 1. ovog člana nije zaraženo karantinskim, a seme, rasad i sadni materijal ni određenim ekonomski štetnim organizmima iznad dozvoljenog procenta, pošiljaocu se izdaje uverenje o zdravstvenom stanju bilja u prometu, koje važi 15 dana od dana izdavanja, a ako je bilje zaraženo, donosi se rešenje o zabrani stavljanja u promet.

Rešenje iz stava 5. izdaje se na propisanom obrascu.

Član 27.

Pravna lica, preduzetnici i fizička lica koja vrše usluge železničkog, pomorskog, rečnog, jezerskog, vazdušnog, drumskog i poštanskog saobraćaja ne smeju prevoziti bilje iz zaraženog područja bez zdravstvenog uverenja.

2. Zdravstvena kontrola i pregled bilja pri uvozu, izvozu i provozu

Član 28.

Bilje se može uvoziti, izvoziti i provoziti, odnosno unositi preko graničnih prelaza na kojima je organizovana savezna inspekcija za zaštitu bilja (u daljem tekstu: granični prelaz).

Član 29.

Pošiljke bilja i drugih proizvoda i predmeta kojima se mogu prenositi štetni organizmi mogu se uvoziti samo ako su snabdevene međunarodnim uverenjem o zdravstvenom stanju (u daljem tekstu: fitocertifikat), koje izdaje nadležni organ za zaštitu bilja zemlje izvoznice, u skladu s Međunarodnom konvencijom za zaštitu bilja. Te pošiljke na graničnom prelazu podležu zdravstvenom pregledu od strane saveznog inspektora za zaštitu bilja (u daljem tekstu: savezni inspektor).

Fitocertifikatom mora biti snabdeveno i bilje koje fizička lica unose u Jugoslaviju ili ga dobiju poštanskim pošiljkama, koje takođe podležu zdravstvenom pregledu.

Izuzetno od odredaba st. 1. i 2. ovog člana pojedine vrste bilja koje odredi nadležni savezni organ mogu se, pod određenim uslovima, uvoziti bez fitocertifikata ako se zdravstvenim pregledom na graničnom prelazu utvrdi da nisu zaražene karantinskim ili određenim ekonomski štetnim organizmima iznad dozvoljenog procenta.

Zdravstveni pregled iz st. 1. i 2. ovog člana se vrši na propisan način.

Član 30.

Ako pošiljka bilja pristigne na granični prelaz na kome nije organizovana savezna inspekcija za zaštitu bilja (u daljem tekstu: savezna inspekcija), organ carinske službe zabraniće uvoz takve pošiljke, odnosno narediće da se vrati pošiljaocu, ili uputi na najbliži granični prelaz na kome je organizovana savezna inspekcija.

Ako fizičko lice unosi u Jugoslaviju pošiljke bilja na graničnom prelazu na kome nije organizovana savezna inspekcija, organi carinske službe uputiće ga na najbliži granični prelaz na kome je organizovana savezna inspekcija, ili će narediti da se pošiljka bilja vrati pošiljaocu a ako fizičko lice na to ne pristane, oduzeće je i predati najbližoj saveznoj inspekciji .

Savezni inspektor izvršiće zdravstveni pregled oduzete pošiljke bilja iz stava 2. ovog člana i ako utvrdi da nije zaražena štetnim organizmima, predaće je, uz odgovarajuću potvrdu, organu carinske službe radi prodaje u skladu s carinskim propisima.

Ako se utvrdi da je pošiljka bilja iz stava 2. ovog člana zaražena štetnim organizmima, savezni inspektor narediće uništenje takve pošiljke u prisustvu organa carinske službe.

Član 31.

Seme, rasad i sadni materijal mogu se uvoziti na osnovu odobrenja nadležnog saveznog organa kojim se utvrđuju zdravstveni uslovi i sortnost.

Uvezeno seme, rasad i sadni materijal podležu utvrđivanju zdravstvenog stanja pre deklarisanja i stavljanja u promet ili pre korišćenja za sopstvene potrebe.

Član 32.

Rasad bilja i sadni materijal višegodišnjih biljaka kojima se prenose ili se mogu preneti karantinski štetni organizmi, a čije prisustvo nije moguće utvrditi prilikom zdravstvenog pregleda na graničnom prelazu (skriveno zaraze), podležu praćenju zdravstvenog stanja kod krajnjeg korisnika (na mestu sadnje), pod uslovima koje utvrdi nadležni savezni organ.

Zdravstveno stanje rasada i sadnog materijala iz stava 1. ovog člana prati ovlašćena organizacija iz člana 19. stav 1. ovog zakona na objektu za postkarantinski nadzor, koja je dužna da izveštaj o utvrđenom zdravstvenom stanju rasada i sadnog materijala dostavi nadležnom saveznom organu.

Nadležni savezni organ utvrđuje vrste rasada i sadnog materijala iz stava 1. ovog člana.

Objekat iz stava 2. ovog člana mora da ispunjava propisane uslove.

Član 33.

Ako pošiljka bilja koja se uvozi, odnosno unosi nije snabdevena fitocertifikatom, savezni inspektor narediće rešenjem da se vrati pošiljaocu ili oduzme, a ako je u pitanju poštanska pošiljka- da se vrati pošiljaocu, oduzme ili uništi u prisustvu organa carinske službe.

Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, ako savezni inspektor zdravstvenim pregledom utvrdi da oduzeta pošiljka bilja iz stava 1. ovog člana nije zaražena štetnim organizmima, predaće je, uz odgovarajuću potvrdu, organu carinske službe radi prodaje u skladu s carinskim propisima.

Ako je pošiljka iz stava 1. ovog člana snabdevena fitocertifikatom, ali se zdravstvenim pregledom utvrdi da je zaražena karantinskim ili određenim ekonomski štetnim organizmom iznad dozvoljenog procenta, koji se na mestu uvoza ne može potpuno suzbiti dezinfekcijom ili dezinsekcijom, savezni inspektor neće dozvoliti uvoz takve pošiljke i narediće, rešenjem, da se vrati ili uništi ako postoji opasnost od širenja zaraza.

Izuzetno od odredbe stava 3. ovog člana, ako savezni inspektor oceni da se utvrđena zaraza može uspešno suzbiti dezinfekcijom ili dezinsekcijom, dozvoliće da se pošiljka, pod propisanim uslovima koje propisuje nadležni savezni organ, preveze do najbližeg mesta na kome se te mere mogu izvršiti.

Na zahtev uvoznika, a u skladu sa odredbom člana 25. stav 1. ovog zakona, nadležni savezni organ može, pod određenim uslovima, dozvoliti uvoz pošiljke bilja iz stava 3. ovog člana ako takva pošiljka promenom namene ne predstavlja opasnost za širenje zaraze u Jugoslaviji.

Način uništavanja pošiljaka iz st. 1. i 3. ovog člana i dozvoljeni procenat ekonomski štetnih organizama uređuju se propisom donetim za izvršavanje ovog zakona.

Član 34.

Pošiljke bilja koje se prevoze kroz Jugoslaviju i pretovaraju u druga prevozna sredstva, osim kontejnerskih pošiljaka, moraju biti snabdevene fitocertifikatom koji izdaje nadležni organ za zaštitu bilja zemlje izvoznice i podležu zdravstvenom pregledu u mestu pretovara.

Pošiljke bilja iz stava 1. ovog člana mogu se pretovariti u druga prevozna sredstva u mestima koja su određena za promet bilja preko državne granice.

Ako se zdravstvenim pregledom iz stava 1. ovog člana utvrdi prisustvo karantinskog ili određenog ekonomski štetnog organizma iznad dozvoljenog procenta, savezni inspektor zabraniće prevoz pošiljke bilja ili narediti da se ona vrati, ako međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno.

Pošiljke semena, rasada i sadnog materijala koje se provoze kroz Jugoslaviju podležu evidentiranju saveznog inspektora i praćenju izlaska iz zemlje na graničnom prelazu na kome je organizovana savezna inspekcija.

Zdravstveni pregled iz stava 1. ovog člana vrši se na propisan način.

Član 35.

Pri uvozu i provožu pošiljaka bilja koje se pretovaruju, zdravstveni pregled vrši se:

- 1) na graničnom prelazu– ako se pošiljka uvozi železničkim, rečnim, jezerskim, pomorskim ili drumskim saobraćajnim prevoznim sredstvima;
- 2) na mestu carinjenja u kome postoji savezna inspekcija–ako se pošiljka uvozi sredstvima poštanskog ili avionskog saobraćaja, ili ako je to naloženo rešenjem saveznog inspektora.

Železničke stanice, pomorske luke, rečna, jezerska i vazduhoplovna pristaništa, drumski granični prelazi, kontejnerski terminali, pošte i ostala mesta carinjenja, na kojima se vrši zdravstveni pregled iz stava 1. ovog člana, moraju obezbediti propisane uslove za bezbedno i kvalitetno vršenje zdravstvenog pregleda pošiljaka bilja.

Nadležni savezni organ rešenjem utvrđuje da li su ispunjeni uslovi iz stava 2. ovog člana.

Član 36.

Ako savezni inspektor, prilikom zdravstvenog pregleda pošiljke bilja koja se uvozi, posumnja da je ona zaražena karantinskim ili određenim ekonomski štetnim organizmom iznad dozvoljenog procenta (skrivena zaraza), a čije prisustvo nije moguće utvrditi prilikom pregleda na graničnom prelazu, uzeće uzorke i o trošku uvoznika poveriće se ovlašćenoj organizaciji iz člana 19. stav 1. ovog zakona radi laboratorijskog pregleda.

Pošiljka iz stava 1. ovog člana, koja je pod carinskim nadzorom, ne može se ocariniti pre dobijanja rezultata laboratorijskog pregleda.

Odredba stava 1. ovog člana ne odnosi se na uzorke bilja za naučne institute iz člana 38. ovog zakona, kao i na male količine semena povrća i cveća u originalnom pakovanju u kome se to seme stavlja u promet u zemlji proizvođača.

Član 37.

Na pošiljke bilja koje se uvoze u slobodne i carinske zone ili u konsignaciona skladišta u Jugoslaviji primenjuju se odredbe ovog zakona koje se odnose na uvoz pošiljaka bilja.

Član 38.

Naučni instituti koji se bave selekcijom, uvođenjem novih vrsta, sorti, hibrida i linija i zaštitom bilja, ili koji vrše sakupljanje, formiranje i održavanje zbirki bilja, mogu na osnovu odobrenja nadležnog saveznog organa uvoziti uzorke bilja (po količini srazmerno nameni) bez fitocertifikata. Pošiljke uzoraka bilja podležu zdravstvenom pregledu saveznog inspektora i ne smeju biti zaražene karantinskim niti određenim ekonomski štetnim organizmima.

Nadležni savezni organ može naučnim institutima odobriti uvoz antiseruma, živih parazita i predatora insekata, kultura gljiva, bakterija, virusa, mikoplazmi i njima sličnih drugih organizama, kao i pomoćnih sredstava za praćenje prisustva i brojnosti štetnih organizama, radi ispitivanja biološkog suzbijanja i drugih proučavanja.

Nadležni savezni organ rešenjem utvrđuje uslove za uvoz pošiljaka iz st 1. i 2 ovog člana.

Član 39.

Pošiljke bilja koje se izvoze ili reeksportuju iz Jugoslavije, uključujući i bilje iz slobodnih i carinskih zona ili konsignacionih skladišta, podležu zdravstvenom pregledu na mestu utovara i moraju biti snabdevene fitocertifikatom, odnosno zdravstvenim uverenjem za reeksport, ako to zahteva zemlja uvoznica ili zemlja preko koje se pošiljka provози.

Zdravstveni pregled pošiljaka bilja na mestu utovara i izdavanje fitocertifikata vrši savezni inspektor.

Izuzetno, ako obavezni zdravstveni pregled pošiljke bilja koja se izvozi nije izvršen u mestu utovara iz stava 2. ovog člana, taj pregled će se izvršiti na graničnom prelazu, osim pošiljki semena, rasada i sadnog materijala, koje se moraju pregledati na mestu utovara.

U zahtevu za dobijanje fitocertifikata izvoznik je dužan da navede podatke o pošiljci koja se izvozi, kao i da precizira uslove koje zahteva zemlja uvoznica u pogledu zdravstvene ispravnosti pošiljke.

Pojedinačne pošiljke bilja koje se na graničnom prelazu grupišu u jednu pošiljku radi izvoza moraju od mesta utovara do mesta grupisanja biti snabdevene fitocertifikatom iz stava 1. ovog člana.

Ako se prilikom pregleda iz stava 1. ovog člana utvrdi da je pošiljka bilja zaražena štetnim organizmom iznad dozvoljenog procenta zbog koga je zabranjeno da se takva pošiljka unese u zemlju uvoznicu ili u zemlju preko koje se provози, savezni inspektor neće izdati fitocertifikat za izvoz takve pošiljke, ili će narediti preduzimanje potrebnih mera.

Zdravstveni pregled iz st. 1, 2, 3. i 5. ovog člana se vrši na propisan način, a fitocertifikat iz stava 1. ovog člana se izdaje na propisanom obrascu.

Član 40.

Uvoznici, prevoznici i njihovi zastupnici, kao i organi carinske službe dužni su da o prispeću pošiljke bilja koja se uvozi ili pretovara u provozu obaveste saveznu inspekciju na propisan način, radi vršenja zdravstvenog pregleda.

Organi carinske službe ne mogu cariniti pošiljke bilja, odnosno ne mogu ih upućivati na carinjenje drugim carinarnicama dok od saveznog inspektora ne dobiju potvrdu o izvršenom zdravstvenom pregledu pošiljke bilja, ili bez rešenja saveznog inspektora o njihovom prevozu do mesta carinjenja.

3. Pregled i kontrola pesticida i đubriva pri uvozu, izvozu i provozu

Član 41.

Pesticidi i đubriva se mogu uvoziti, izvoziti i provoziti samo preko graničnih prelaza.

Uvoznici, prevoznici i njihovi zastupnici, kao i organi carinske službe dužni su da o prispeću pošiljke pesticida, odnosno đubriva obaveste saveznu inspekciju na propisan način.

Član 42.

Pošiljke pesticida, odnosno đubriva podležu pregledu saveznog inspektora na graničnom prelazu radi proveravanja pratećih dokumenata za uvoz, koja su izdata od strane nadležnog saveznog organa.

Ako prateća dokumenta nisu u skladu sa odredbama stava 1. ovog člana, savezni inspektor donosi rešenje o zabrani uvoza i naređuje vraćanje ili oduzimanje pošiljke pesticida, odnosno đubriva.

Oduzeta pošiljka pesticida, odnosno đubriva može se, u skladu sa carinskim propisima, ustupiti domaćim proizvođačima pesticida ili đubriva radi korišćenja ili uništenja.

Nadležni savezni organ utvrdiće uslove pod kojima se pošiljka iz stava 3. ovog člana može koristiti ili uništiti.

Član 43.

Ako su prateća dokumenta u skladu sa odredbama člana 42. stav 1. ovog zakona, savezni inspektor uzima uzorke gotovih pesticida, aktivnih materija, pretkoncentrata i đubriva i dozvoljava prevoz pod carinskim nadzorom do mesta carinjenja, ako uvoznik pruži dokaz da poseduje ili može koristiti carinsko skladište.

Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, za gotove pesticide, odnosno đubriva čiji uvoz je odobren za naučna istraživanja ili demonstracione oglede, u količini potrebnoj za tretiranje površine do deset hektara, odnosno do pedeset hektara ako je primena iz vazduhoplova, uzimanje uzoraka nije potrebno.

Uzete uzorke pesticida, odnosno đubriva savezni inspektor upućuje, o trošku uvoznika, ovlašćenoj organizaciji za ispitivanje pesticida i đubriva iz člana 51. ovog zakona radi ispitivanja njihovog kvaliteta.

Ovlašćena organizacija iz stava 3. ovog člana dostavlja izveštaj o izvršenim ispitivanjima kvaliteta pesticida, odnosno đubriva saveznom inspektoru koji je izvršio uzorkovanje, nadležnom saveznom organu i uvozniku, u roku od osam dana od dana prijema uzorka.

Dok savezni inspektor ne završi postupak pregleda pošiljke pesticida, odnosno đubriva, zabranjeno je uzimanje ili premeštanje robe pod carinskim nadzorom.

Uzorkovanje pesticida, odnosno đubriva iz stava 1. ovog člana se vrši na propisan način.

Član 44.

Pošiljke pesticida, odnosno đubriva koje se provoze kroz Jugoslaviju moraju izaći iz zemlje u roku od 72 časa i podležu evidentiranju i praćenju izlaska iz zemlje od strane saveznog inspektora na graničnom prelazu.

Pošiljke pesticida, odnosno đubriva koje se izvoze iz Jugoslavije moraju biti snabdevene certifikatom o kvalitetu, koji izdaje nadležni savezni organ.

Uz zahtev za izdavanje certifikata iz stava 2. ovog člana prilaže se mišljenje ovlašćene organizacije iz člana 51. ovog zakona o kontroli kvaliteta.

Član 45.

Ako pošiljka pesticida, odnosno đubriva pristigne na granični prelaz na kome nije organizovana savezna inspekcija, organi carinske službe zabrane uvoz, izvoz ili prevoz takve pošiljke, odnosno narediće da se takva pošiljka vrati pošiljaocu ili uputi na najbliži granični prelaz na kome je organizovana savezna inspekcija.

Član 46.

Organi carinske službe ne mogu cariniti niti upućivati na carinjenje u druge carinarnice pošiljke pesticida, odnosno đubriva dok savezni inspektor ne izvrši pregled i ne overi uvoz pošiljke.

Odredba stava 1. ovog člana primenjuje se i na pesticide koji se uvoze u konsignaciona skladišta i slobodne i carinske zone.

Za pošiljke iz stava 2. ovog člana koje su prilikom uvoza overene od strane saveznog inspektora nije potrebno naknadno izdavanje dozvole za uvoz radi carinjenja ako nije prošao rok upotrebe pesticida, odnosno đubriva označen na deklaraciji.

VI. REGISTRACIJA I PROMET PESTICIDA I ĐUBRIVA

1. Uslovi za stavljanje u promet pesticida i đubriva

Član 47.

Pesticidi i đubriva mogu se stavljeti u promet na teritoriji Jugoslavije na osnovu dozvole nadležnog saveznog organa. Za stavljanje u promet pesticida izdaje se privremena ili stalna dozvola, a za đubriva–stalna dozvola.

Član 48.

Privremena dozvola izdaje se za pesticide koji su proizvedeni od novih aktivnih materija, na osnovu rezultata ispitivanja fizičkih i hemijskih osobina i jednogodišnjih ispitivanja biološke efikasnosti, toksikološke ocene i potvrde o razvrstavanju u grupe otrova, kao i na osnovu stalne dozvole izdate u zemlji proizvođača ili na osnovu dozvole izdate u nekoj od zemalja Evropske unije, ako određeni usev ili zasad nije zastupljen u zemlji proizvođača pesticida.

Stalna dozvola za pesticide proizvedene od aktivnih materija koje se već nalaze u prometu u Jugoslaviji izdaje se na osnovu rezultata ispitivanja fizičkih i hemijskih osobina, jednogodišnjih ispitivanja biološke efikasnosti, toksikološke ocene i potvrde o razvrstavanju u grupu otrova gotovog pesticida.

Stalna dozvola za pesticide proizvedene od novih aktivnih materija izdaje se na osnovu rezultata ispitivanja fizičkih i hemijskih osobina i biološke efikasnosti u toku dve vegetacione sezone, toksikološke ocene aktivne materije i gotovog pesticida, potvrde o razvrstavanju u grupe otrova i stalne dozvole izdate u zemlji proizvođača, ili na osnovu dozvole izdate u nekoj od

zemalja Evropske unije ako određeni usev ili zasad nije zastupljen u zemlji proizvođača pesticida.

Stalna dozvola za stavljanje u promet pesticida, čije je važenje prestalo, može se obnoviti na osnovu rezultata ispitivanja fizičkih i hemijskih osobina i mišljenja ovlašćene organizacije iz člana 51. ovog zakona o usklađivanju primene u pogledu rezistentnosti i novijih podataka o delovanju na čoveka, korisne organizme i životnu sredinu, i to za namene utvrđene u prethodno izdatoj stalnoj dozvoli. Ako je od izdavanja prethodne dozvole prošao rok od 10 godina, potrebna je i toksikološka ocena aktivne materije (reevaluacija) i gotovog pesticida.

Član 49.

Stalna dozvola za đubriva izdaje se na osnovu utvrđenih fizičko-hemijskih osobina i jednogodišnjih bioloških ispitivanja od strane ovlašćene organizacije iz člana 51. ovog zakona.

Ispitivanje fizičkih i hemijskih osobina i biološke efikasnosti đubriva vrši se u laboratorijskim i poljskim uslovima, prema propisanoj metodologiji.

Član 50.

Nadležni savezni organ donosi rešenje o izdavanju privremene ili stalne dozvole za stavljanje u promet pesticida, a za đubriva-stalne dozvole.

Privremena dozvola za stavljanje u promet pesticida izdaje se na tri godine.

Stalna dozvola za stavljanje u promet pesticida i đubriva izdaje se na 10 godina.

Izuzetno od odredbe stava 3. ovog člana, u zavisnosti od osobina pojedinog pesticida ili đubriva, nadležni savezni organ može odrediti i kraći rok važenja dozvole.

2. Ispitivanje pesticida i đubriva

Član 51.

Ispitivanje pesticida i đubriva vrši pravno lice koje u pogledu kadrova, opreme i uređaja ispunjava uslove za ispitivanje fizičko-hemijskih osobina i biološke efikasnosti pesticida i đubriva, koje za to ovlasti nadležni savezni organ.

Ovlašćena organizacija iz stava 1. ovog člana mora imati:

- 1) stručnjake sa naučnim zvanjem iz oblasti zaštite bilja (entomolog, fitopatolog, herbolog, fitofarmaceut), u stalnom radnom odnosu, za ispitivanje pesticida;

- 2) stručnjake sa naučnim zvanjem iz oblasti agrohemije ili biljne fiziologije, u stalnom radnom odnosu, za ispitivanje đubriva;
- 3) stručnjake sa naučnim, odnosno istraživačkim zvanjem iz oblasti hemijskih ili tehnoloških ili farmaceutskih nauka, u stalnom radnom odnosu;
- 4) tehničko osoblje za stručno izvođenje oglada u laboratorijskim i poljskim uslovima;
- 5) opremu i uređaje za kvalitativno i kvantitativno određivanje fizičkih i hemijskih osobina pesticida, odnosno đubriva;
- 6) opremu, uređaje i objekte za ispitivanje biološke efikasnosti pesticida.

Nadležni savezni organ kontroliše uslove iz stava 1. ovog člana i rešenjem utvrđuje da li su ti uslovi ispunjeni.

Spisak ovlašćenih organizacija iz stava 1. ovog člana objavljuje se u "Službenom listu SRJ".

Član 52.

Prijava za ispitivanje pesticida ili đubriva podnosi se ovlašćenoj organizaciji iz člana 51. ovog zakona, a kopija prijave- nadležnom saveznom organu.

Prijavu za ispitivanje pesticida, odnosno đubriva može podneti pravno lice čija je delatnost proizvodnja pesticida ili đubriva i koje poseduje odgovarajuću liniju za njihovu proizvodnju, odnosno formulaciju (u daljem tekstu: domaći proizvođač).

Nadležni savezni organ rešenjem utvrđuje da li su ispunjeni uslovi iz stava 2. ovog člana.

Član 53.

Inostrani proizvođač pesticida, odnosno đubriva može podneti prijavu za ispitivanje pesticida ili đubriva preko ovlašćenog zastupnika u Jugoslaviji (u daljem tekstu: ovlašćeni zastupnik).

Ovlašćeni zastupnik može biti domaći proizvođač, odnosno kooperant inostranog proizvođača pesticida, ili drugo pravno lice koje je registrovano za zastupanje inostranih firmi i koje u stalnom radnom odnosu ima radnika sa visokom stručnom spremom u oblasti zaštite bilja i odgovarajuće prostorije za skladištenje pesticida, odnosno đubriva.

Nadležni savezni organ kontroliše uslove iz stava 1. ovog člana i rešenjem utvrđuje da li su ti uslovi ispunjeni.

Član 54.

Ispitivanje fizičkih i hemijskih osobina i biološke efikasnosti pesticida vrši se u laboratorijskim i poljskim uslovima, prema propisanoj metodologiji.

Ispitivanje pesticida iz stava 1. ovog člana u postupku biotehnologije (gen-tehnologije) vrši se prema propisanoj posebnoj metodologiji.

Fizičke i hemijske osobine ispituju se u nekoj od ovlašćenih organizacija iz člana 51. ovog zakona.

Biološka efikasnost pesticida ili đubriva ispituje se u nekoj od ovlašćenih organizacija iz člana 51. ovog zakona, na najmanje dva različita lokaliteta na otvorenom prostoru (različiti klimatski uslovi, zemljište i dr.) ili na jednom lokalitetu u zatvorenom prostoru.

Ako su fizičke i hemijske osobine pesticida ispitane u postupku izdavanja privremene dozvole, u postupku izdavanja stalne dozvole za isti pesticid, odnosno đubrivo i od istog proizvođača ta ispitivanja nisu potrebna.

Ovlašćena organizacija iz člana 51. ovog zakona mora čuvati podatke iz prijave koje podnosioc prijave označi kao poslovnu tajnu, odnosno do isteka važenja dozvole u trajanju od 10 godina.

3. Izdavanje dozvole i registracija pesticida i đubriva za stavljanje u promet

Član 55.

Radi dobijanja privremene ili stalne dozvole za stavljanje u promet pesticida ili stalne za đubriva, podnosioc prijave podnosi zahtev nadležnom saveznom organu.

Uz zahtev iz stava 1. ovog člana podnosi se izveštaj ovlašćenoj organizaciji iz člana 51. ovog zakona za ispitivanje pesticida, odnosno đubriva o izvršenom ispitivanju, kao i potvrda nadležnog saveznog organa za poslove intelektualne svojine o zaštićenom nazivu pesticida, odnosno đubriva.

Ako je u pitanju nova aktivna materija za Jugoslaviju, pored izveštaja o izvršenim ispitivanjima iz stava 2. ovog člana, uz zahtev se podnosi i toksikološka ocena pesticida, kao i potvrda o njihovom razvrstavanju u grupe otrova, koju izdaje nadležni savezni organ.

Član 56.

Rešenje o izdavanju privremene ili stalne dozvole za stavljanje u promet pesticida ili stalne za đubriva može se doneti ako su ispunjeni propisani uslovi u pogledu fizičkih i hemijskih osobina i biološke efikasnosti, prema metodologiji iz člana 54. stav 1. ovog zakona.

Član 57.

Rešenje iz člana 56. ovog zakona može se menjati ili dopunjavati, uz prethodno ispitivanje, ako proizvođač pesticida, odnosno đubriva želi da:

- 1) izmeni sadržaj aktivne materije ili drugih materija koje utiču i na izmenu fizičkih i hemijskih osobina;
- 2) proširi broj štetnih organizama i drugih agenasa protiv kojih pesticid treba da se primeni;
- 3) proširi biljne vrste na kojima će se primenjivati;
- 4) izmeni količinu, odnosno koncentraciju za njegovu primenu;
- 5) izmeni karencu.

Ako proizvođač želi da izmeni samo naziv pesticida, odnosno đubriva ili naziv proizvođača pesticida, odnosno đubriva, naziv zastupnika inostranog proizvođača pesticida, odnosno đubriva ili naziv kooperanta, rešenje o izmeni ili dopuni stalne dozvole za stavljanje u promet pesticida, odnosno đubriva izdaje se i bez prethodnog ispitivanja.

Prijava za ispitivanje radi izmene rešenja iz stava 1. ovog člana, podnosi se ovlašćenoj organizaciji iz člana 51. ovog zakona, a kopija prijave–nadležnom saveznom organu.

Zahtev za izmenu i dopunu rešenja iz stava 1. ovog člana sa izveštajem o izvršenom ispitivanju i stava 2. ovog člana, podnosi se nadležnom saveznom organu.

Član 58.

Po isteku važenja dozvole za stavljanje u promet pesticida, odnosno đubriva, pesticid, odnosno đubrivo podležu ponovnom ispitivanju radi obnove dozvole.

Ponovno ispitivanje iz stava 1. ovog člana vrši se u ovlašćenoj organizaciji iz člana 51. ovog zakona, koja je dužna da to ispitivanje završi u roku od 30 dana od dana prijema zahteva.

Proizvođač pesticida, odnosno đubriva, ili ovlašćeni zastupnik inostranog proizvođača pesticida, odnosno đubriva dužan je da šest meseci pre isteka važenja dozvole podnese zahtev nadležnom saveznom organu za obnovu dozvole za stavljanje u promet pesticida, odnosno đubriva. Uz zahtev se podnosi izveštaj o rezultatima izvršenih ispitivanja fizičkih i hemijskih

osobina sa mišljenjem ovlašćene organizacije iz člana 51. ovog zakona o usklađivanju primene pesticida, odnosno đubriva u pogledu njihove biološke efikasnosti, rezistentnosti štetnih organizama i novijih podataka o delovanju na čoveka, korisne organizme i životnu sredinu.

Ako domaći proizvođač, odnosno ovlašćeni zastupnik inostranog proizvođača pesticida, odnosno đubriva ne podnese zahtev za obnovu dozvole iz stava 3. ovog člana, brisaće se iz spiska registrovanih pesticida.

Ako je za određeni pesticid, odnosno đubrivo prestala da važi dozvola za stavljanje u promet, a neutrošenim količinama nije istekao rok upotrebe označen na deklaraciji, te količine pesticida, odnosno đubriva mogu se stavlјati u promet još šest meseci od dana isteka važenja dozvole.

Član 59.

Nadležni savezni organ objavljuje u "Službenom listu SRJ" spiskove pesticida i đubriva:

- 1) za koje važe dozvole za stavljanje u promet;
- 2) za koje je prestalo važenje dozvole za stavljanje u promet.

Spisak karenci i radnih karenci pesticida objavljuje se u "Službenom listu SRJ".

4. Stavljanje u promet pesticida i đubriva na veliko i malo

Član 60.

Promet pesticida i đubriva na veliko, iz grupe I, II, i III otrova i pozitivne (ocenjene) liste otrova, vrše pravna lica koja imaju prostorije za smeštaj pesticida i đubriva (u daljem tekstu: skladišta pesticida i đubriva) i radnika u stalnom radnom odnosu sa visokom stručnom spremom u oblasti zaštite bilja, koji se stara o nabavci, prometu, smeštaju, čuvanju i izdavanju pesticida i đubriva.

Skladišta pesticida i đubriva iz stava 1. ovog člana moraju imati:

- 1) prostorije za smeštaj pesticida i đubriva, sa izgrađenim rafovima (paletama);
- 2) posebnu prostoriju za pesticide i đubriva koji su razvrstani u I grupu otrova (jak otrov), odnosno koji mogu štetno delovati (nagrizajuće, eksplozivno, oksidativno, zapaljivo, samozapaljivo), ili poseban deo ograđen žičanom pregradom;
- 3) radnu prostoriju za rad stručnjaka.

Skladišta pesticida i đubriva iz stava 1. ovog člana moraju ispunjavati propisane sanitarno-tehničke i druge uslove kojima se obezbeđuje pravilno i bezbedno rukovanje pesticidima i đubrivima.

Član 61.

Promet pesticida i đubriva na malo, iz grupe I, II, i III otrova i pozitivne (ocenjene) liste otrova, mogu vršiti pravna lica i preduzetnici registrovani za obavljanje te delatnosti (u daljem tekstu: poljoprivredne apoteke) koja ispunjavaju propisane uslove.

Poljoprivredna apoteka mora imati:

- 1) prostoriju za smeštaj pesticida i đubriva (priručni magacin);
- 2) posebnu prostoriju za prodajni deo, sa rafovima;
- 3) poseban prostor, ili ograđeni prostor u prodajnom delu za rad stručnjaka i smeštaj pribora i opreme za determinisanje štetnih organizama;
- 4) radnika u stalnom radnom odnosu sa visokom stručnom spremom iz oblasti zaštite bilja ili biljne proizvodnje sa specijalizacijom zaštite bilja i zaštite šuma (u daljem tekstu: stručnjak za zaštitu bilja).

Poljoprivredne apoteke moraju ispunjavati i propisane sanitarno-tehničke i druge uslove kojima se obezbeđuje pravilno rukovanje pesticidima i đubrivima.

Stručnjak za zaštitu bilja stara se o nabavci, prometu, smeštaju i čuvanju pesticida i đubriva, a za pesticide daje i uputstvo u pisanom obliku (recept) o njihovoj primeni.

Recept se izdaje u dva primerka, na obrascu koji propisuje nadležni savezni organ, s tim što se jedan primerak obrasca daje potrošaču, a drugi zadržava stručnjak za zaštitu bilja radi evidencije.

Recept može izdati i drugo pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice koje ispunjava uslove iz stava 2. tačka 4. ovog člana i koje ovlasti nadležni savezni organ, ali se takvo uputstvo mora evidentirati u poljoprivrednoj apoteci u kojoj se pesticid izdaje.

Stručnjak za zaštitu bilja dužan je da vodi evidenciju i mesečno dostavlja podatke o prometu pesticida ovlašćenoj organizaciji iz člana 6. ovog zakona.

Član 62.

Za pesticide i đubriva koji nisu u grupi I, II, i III otrova, odnosno koji se nalaze na pozitivnoj (ocenjenoj) listi otrova, promet na malo može vršiti pravno lice i preduzetnik u prodavnici u kojoj je zaposleno lice sa najmanje srednjom stručnom spremom (poljoprivredne ili šumarske struke) i za te pesticide nije potrebno izdavati pismeno uputstvo, ali se moraju

obezbediti propisani sanitarno-tehnički i drugi uslovi kojima se obezbeđuje pravilno rukovanje pesticidima i đubrivima.

Nadležni savezni organ kontroliše uslove iz čl. 60. i 61. i člana 62. stav 1. ovog zakona i rešenjem utvrđuje da li su ti uslovi ispunjeni.

Član 63.

Fizička lica ne mogu vršiti promet pesticida.

5. Uvoz pesticida i đubriva

Član 64.

Uvoz gotovih pesticida koji imaju privremenu ili stalnu dozvolu, odnosno stalnu dozvolu za đubriva, uvoz za naučna istraživanja i demonstracione oglede, kao i uvoz aktivnih materija i pretkoncentrata za proizvodnju gotovih pesticida, odnosno đubriva vrši se na osnovu odobrenja koje izdaje nadležni savezni organ.

Zahtev za odobrenje uvoza iz stava 1. ovog člana može podneti ovlašćeni zastupnik, domaći proizvođač u usvoјstvu kooperanta ili poljoprivredno, odnosno šumsko gazdinstvo za svoje potrebe.

Član 65.

Odobrenje za uvoz gotovih pesticida ili đubriva izdaje nadležni savezni organ kada određene pesticide ili đubriva nije moguće proizvoditi, odnosno formulisati u Jugoslaviji, ili u slučaju kada nema dovoljnih količina odgovarajućih pesticida, odnosno đubriva kod domaćeg proizvođača, prema utvrđenom planu setvenih površina i zasada u Jugoslaviji, kao i pod uslovima koje utvrdi nadležni savezni organ.

Domaći proizvođač je dužan da nadležnom saveznom organu, svakog tromesečja u toku godine, dostavlja lager-listu gotovih pesticida, odnosno đubriva i aktivnih materija, kao i planirane količine za narednu godinu, po aktivnim materijama, radi odobravanja ili odbijanja zahteva za uvoz gotovih pesticida ili đubriva.

Član 66.

Inostrani proizvođač pesticida, odnosno đubriva, preko svog zastupnika u Jugoslaviji, za pesticide, odnosno đubriva za koje je izdata dozvola za promet, dužan je da ponudi saradnju sa domaćim proizvođačima u kooperaciji, odnosno formulisanju gotovih pesticida ili đubriva, ako za to postoje uslovi.

Ako domaći proizvođač nije u mogućnosti da proizvede odgovarajući pesticid, odnosno đubrivo u saradnji sa inostranim proizvođačem, dužan je da o tome obavesti nadležni savezni organ, najmanje tri meseca pre roka njegove upotrebe, radi odobravanja uvoza gotovog pesticida, odnosno đubriva odgovarajuće formulacije, u količini koja je potrebna u toku godine.

Član 67.

Uvoz gotovih pesticida, odnosno đubriva za naučna istraživanja i demonstracione oglede, privremeni (jednokratni) uvoz, kao i uvoz aktivnih materija i pretkoncentrata za proizvodnju pesticida, odnosno đubriva u Jugoslaviji vrše se uz odobrenje nadležnog saveznog organa.

Uvoz gotovih pesticida, odnosno đubriva za naučna istraživanja i demonstracione oglede odobrava se za određenu namenu, u količini potrebnoj za tretiranje površine do deset hektara, odnosno do pedeset hektara ako je tretiranje iz vazduhoplova.

Uvoz aktivnih materija i pretkoncentrata za proizvodnju pesticida, odnosno đubriva u Jugoslaviji dozvoljava se domaćim proizvođačima za pesticide, odnosno đubriva za koje postoji privremena ili stalna dozvola za stavljanje u promet.

Privremeni (jednokratni) uvoz gotovih pesticida, odnosno đubriva za koje ne postoji dozvola za promet u Jugoslaviji, odobrava se u količini potrebnoj za tretiranje ugovorene količine semena, rasada ili sadnog materijala poljoprivrednog i šumskog bilja proizvedenog u Jugoslaviji, a koje se u celini izvozi u zemlju čiji je uvoznik zahtevao tretiranje tim pesticidom, ili đubrivom.

Zahtev za odobrenje uvoza iz st. 2. i 3. ovog člana podnosi domaći proizvođač, ovlašćeni zastupnik ili pravno lice koje se bavi naučnoistraživačkim radom, a zahtev za odobrenje uvoza iz stava 4. ovog člana – organizacija koja se bavi proizvodnjom semena i sadnog materijala.

Član 68.

Fizička lica ne mogu unositi pesticide iz inostranstva.

6. Ostali uslovi za stavljanje pesticida u promet

Član 69.

Pre stavljanja u promet, pesticid, odnosno đubrivo moraju imati deklaraciju i uputstvo za upotrebu u skladu sa izdatim rešenjem o izdavanju dozvole za stavljanje u promet pesticida, odnosno đubriva, kao i drugim propisima kojima se uređuje stavljanje u promet opasnih materija.

Deklaracija i uputstvo iz stava 1. ovog člana imaju propisan sadržaj i štampaju se na srpskom jeziku, ćiriličkim pismom, osim naziva pesticida i naziva proizvođača, odnosno ovlašćenog zastupnika koji su zaštićeni, a koji se mogu štampati latiničkim pismom.

Pesticid, odnosno đubrivo može se staviti u promet ako je nadležni savezni organ overilo deklaraciju i uputstvo iz stava 1. ovog člana.

Član 70.

Pesticid, odnosno đubrivo može se staviti u promet samo u originalnoj ambalaži propisane vrste za namene određene u dozvoli za njegovo stavljanje u promet, kao i na način određen u uputstvu za upotrebu.

Ako je određenom pestocidu, odnosno đubrivu istekao rok upotrebe označen na deklaraciji, a ne može se preformulisati i ponovo staviti u promet, mora se uništiti na propisan način.

Član 71.

Ako se u toku upotrebe pesticida, odnosno đubriva utvrde negativna svojstva ili štetno delovanje na zdravlje čoveka i životnu sredinu, ili da nije dovoljno efikasno za namene utvrđene u dozvoli, ili ako nije izvršena toksikološka ocena (reevaluacija) aktivne materije i preparata, nadležni savezni organ donosi rešenje o ograničenju primene ili o prestanku važenja dozvole za stavljanje u promet.

Pravno lice koje se bavi proizvodnjom, prometom, upotrebom ili ispitivanjem pesticida, odnosno đubriva, kao i drugo pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice, koje u svom radu dođe do saznanja ili utvrdi da određeni pesticid, odnosno đubrivo štetno deluje na bilje, čoveka i životnu sredinu, ili da nije delovalo efikasno u suzbijanju štetnih organizama, dužno je da o tome obavesti nadležni savezni organ radi preduzimanja odgovarajućih mera.

Član 72.

Pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice koje upotrebljava pesticide, odnosno đubriva dužno je:

- 1) da se stara da pesticid prilikom upotrebe ne dospe:
  - u vodu, osim pesticida, odnosno đubriva koje ima dozvolu za primenu u kanalima i ribnjacima;
  - na gajeno bilje i zemljište koje se ne tretira tim pesticidom, odnosno đubrivom;

- u skladišta poljoprivrednih proizvoda;
  - u objekte za preradu poljoprivrednih proizvoda;
  - u objekte za uzgoj i čuvanje domaćih životinja;
- 2) da se stara da upotreba pesticida, odnosno đubriva ne ugrožava zdravlje i život ljudi, domaćih životinja, vodenih organizama, pčela, divljači i drugih korisnih organizama, ili da izazove oštećenje ili zagađenje (kontaminaciju) gajenih biljaka;
  - 3) da ne upotrebljava pesticid, odnosno đubrivo koje je opasno za pčele u vreme kada postoji najveća opasnost za trovanje pčela (za vreme cvetanja biljaka);
  - 4) da, najdocnije 48 časova pre upotrebe pesticida, odnosno đubriva obavesti držaoce pčela i korisnike lovišta i divljači o predstojećoj primeni pesticida na tom području.

Član 73.

Pesticidi, odnosno đubriva koji se, na osnovu saveznih propisa, smatraju opasnim materijama mogu se stavljati u promet i koristiti ako, pored uslova predviđenih ovim zakonom, ispunjavaju i uslove predviđene drugim odredbama saveznog zakona kojim su uređene opasne materije.

Na zapaljive pesticide, odnosno đubriva primenjuju se i odredbe saveznog zakona o držanju i prometu zapaljivih materija.

Član 74.

Proizvođač ili uvoznik pesticida, odnosno đubriva odgovoran je za štetu koja nastane zbog pogrešnog ili netačnog uputstva za upotrebu pesticida.

Član 75.

Zabranjeno je reklamirati pesticide, odnosno đubriva za namene koje nisu utvrđene dozvolom za njihovo stavljanje u promet.

VII. NADZOR NAD IZVRŠAVANJEM OVOG ZAKONA

Član 76.

Nadležni savezni organ vrši upravni nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona preko saveznih inspektora.

Savezni inspektori iz stava 1. ovog člana moraju imati visoku stručnu spremu iz oblasti zaštite bilja ili biljne proizvodnje, sa specijalizacijom zaštite bilja ili zaštite šuma.

Član 77.

U vršenju nadzora nad prometom bilja, pesticida i đubriva preko državne granice, savezni inspektor ovlašćen je da:

- 1) vrši zdravstvenu kontrolu pošiljaka bilja u prometu preko državne granice (uvoz, izvoz i provoz) i izdaje fitocertifikat;
- 2) vrši kontrolu pesticida, odnosno đubriva pri uvozu, provožu i izvozu;
- 3) uzima uzorke bilja, pesticida i đubriva pri uvozu bez naknade vrednosti uzoraka, radi utvrđivanja zdravstvenog stanja bilja, odnosno kvaliteta pesticida, odnosno đubriva;
- 4) zabrani uvoz, odnosno provoz kod pretovara pošiljaka bilja, pesticida i đubriva ako se utvrdi da pošiljka ne ispunjava uslove propisane ovim zakonom;
- 5) naredi dezinfekciju ili dezinfekciju pošiljke bilja koja se uvozi ili provodi, radi sprečavanja unošenja u Jugoslaviju štetnih organizama, kao i bilja koje se izvozi, ako to zahteva zemlja uvoznica, i da kontroliše sprovođenje naređenih mera;
- 6) odredi karantinski nadzor nad pojedinim vrstama bilja koje se uvozi radi gajenja;
- 7) naredi stručni pregled zemljišta, objekata i bilja u graničnom području, radi otkrivanja karantinski štetnih organizama;
- 8) vrši pregled poslovnih knjiga i isprava pravnih lica u vezi sa sprovođenjem propisa o zaštiti bilja u prometu preko državne granice;
- 9) prikuplja podatke i obaveštenja od odgovornih i drugih lica i saslušava svedoke i veštake kad je to potrebno za uspešno obavljanje njegovih poslova;
- 10) podnosi krivične prijave, prijave za privredne presteupe i zahteve za pokretanje prekršajnog postupka, zbog povrede odredaba ovog zakona; za
- 11) naredi preduzimanje i drugih mera zaštite bilja na osnovu ovlašćenja iz ovog zakona.

Član 78.

U vršenju nadzora nad zdravstvenim pregledom bilja i kontrolom unutrašnjeg prometa bilja, pesticida i đubriva, savezni inspektor ovlašćen je da:

- 1) vrši zdravstvenu kontrolu pošiljaka bilja, uzima uzorke pošiljaka bilja, bez naknade vrednosti uzoraka, radi utvrđivanja zdravstvenog stanja pošiljaka bilja i izdaje fitocertifikat;
- 2) naredi potrebnu dezinfekciju ili dezinfekciju pošiljke bilja i kontroliše sprovođenje naređenih mera;
- 3) kontroliše sprovođenje mera zaštite bilja kod držaoca bilja;
- 4) kod domaćeg proizvođača pesticida, odnosno đubriva i ovlašćenog zastupnika vrši nadzor nad stavljanjem u promet i uzima uzorke pesticida i đubriva, bez naknade vrednosti uzoraka, radi provere njihovog kvaliteta;
- 5) zabrani stavljanje u promet pesticida ili đubriva koje ne ispunjava uslove na osnovu odredaba iz ovog zakona i propisa donesenih na osnovu zakona;
- 6) kontroliše da li su ispunjeni uslovi proizvodnje i prometa pesticida i đubriva kod domaćeg proizvođača, odnosno ovlašćenog zastupnika;
- 7) kontroliše da li su ispunjeni uslovi za promet pesticida na veliko i malo,
- 8) kontroliše da li su ispunjeni uslovi za vršenje poslova dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije;
- 9) kontroliše da li su ispunjeni uslovi za pružanje usluga u sprovođenju hemijskih mera zaštite bilja;
- 10) kontroliše da li su ispunjeni uslovi za vršenje zdravstvenog pregleda useva i objekata;
- 11) naredi pravnom licu ili preduzetniku da u određenom roku uskladi obavljanje delatnosti, odnosno otkloni nedostatke u pogledu uslova propisanih ovim zakonom i propisima donesenim za izvršavanje ovog zakona;
- 12) zabrani pravnom licu ili preduzetniku obavljanje delatnosti ako ne uskladi svoje poslovanje, odnosno ne otkloni nedostatke u pogledu uslova propisanih ovim zakonom i propisima donesenim za izvršenje ovog zakona;
- 13) vrši pregled poslovnih knjiga i isprava pravnih lica u vezi sa sprovođenjem propisa o stavljanju u promet pesticida, odnosno đubriva i izvozu pošiljaka bilja;

14) prikuplja podatke i obaveštenja od odgovornih i drugih lica i saslušava svedoke i veštake kada je to potrebno za uspešno obavljanje njihovih poslova;

15) podnosi krivične prijave, prijave za privredne prestupe i zahteve za pokretanje prekršaja zbog povrede odredaba ovog zakona;

16) naredi preduzimanje i drugih mera zaštite bilja na osnovu ovlašćenja iz ovog zakona.

Član 79.

Mere iz člana 77. tač. 4. do 7. i 11. i člana 78. tač. 2, 5 do 12. i 16. ovog zakona određuju se rešenjem saveznog inspektora.

Protiv rešenja iz stava 1. ovog člana može se izjaviti prigovor nadležnom saveznom organu.

Prigovor se podnosi u roku od osam dana od dana dostavljanja rešenja i ne zadržava njegovo izvršenje.

Rešenje nadležnog saveznog organa je konačno u upravnom postupku.

VIII. LEGITIMACIJE I ZNAKOVI INSPEKTORA

Član 80.

Savezni inspektori imaju službenu legitimaciju, službeno odelo i znak saveznog inspektora.

Obrazac službene legitimacije, izgled službenog odela i oblik znaka iz stava 1. ovog člana urvrđuju se propisom donetim za izvršavanje ovog zakona.

IX. NAKNADE I TROŠKOVI

Član 81.

Uvoznici, izvoznici i provoznici plaćaju naknadu za zdravstvene preglede pošiljaka bilja u prometu preko državne granice, pri uvozu i izvozu, kao i kontrolu pesticida i đubriva pri uvozu ili izvozu i snose troškove nastale u vezi sa primenjivanjem mera za zaštitu bilja.

Troškove laboratorijskog ispitivanja uzoraka bilja, pesticida i đubriva, po nalogu saveznog inspektora, snose uvoznici, proizvođači ili držaoci bilja od kojih su uzorci uzeti za ispitivanje.

Za pokriće troškova nadležnog saveznog organa u vezi sa izdavanjem privremene ili stalne dozvole za stavljanje u promet pesticida i đubriva, odnosno produženje (revizija) dozvole, ispitivanje fizičkih i hemijskih osobina i biološke efikasnosti pesticida i đubriva, podnosioci prijava iz člana 54. ovog zakona plaćaju naknadu.

Za izdavanje uverenja o zdravstvenom stanju bilja u unutrašnjem prometu pošiljaoc bilja iz člana 26. stav 5. ovog zakona plaća naknadu.

Visinu naknade iz st. 1. do 4. ovog člana propisuje Savezna vlada.

X. KAZNENE ODREDBE

1. Krivična dela

Član 82.

Ko unese karantinski štetan organizam iz drugih zemalja i ne izvrši naređene mere sprečavanja unošenja i širenja karantinski štetnog organizma, a navedeni karantinski štetni organizam prouzrokuje ekonomski štetne posledice na bilje unutar zemlje, kazniće se za krivično delo kaznom zatvora do jedne godine.

Kaznom zatvora iz stava 1 ovog člana kazniće se ko stavi pesticid u promet bez privremene ili stalne dozvole, ili izda drugi pesticid umesto propisanog, a zamena nije dozvoljena, i time prouzrokuje štetne posledice po zdravlje ljudi ili životnu sredinu.

Ako je usred dela iz st. 1 i 2 ovog člana nastupila znatna šteta, učinilac će se kazniti kaznom zatvora do tri godine.

Ako je delo iz st. 1 i 2 ovog člana učinjeno iz nehata, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

Pesticid iz stava 2. ovog člana oduzeće se.

2. Privredni prestupi

Član 83.

Novčanom kaznom od 150.000 do 450.000 novih dinara kazniće se za privredni prestup pravno lice (držalac bilja i dr.):

- 1) ako ne izvrši naređene mere sprečavanja unošenja i širenja štetnih organizama iz drugih zemalja i njihovog suzbijanja u Jugoslaviji (član 11);
- 2) ako ne izvrši propisane mere zaštite bilja (član 12);
- 3) ako ne uništi bilje koje se, prema saveznim propisima o zdravstvenoj ispravnosti životnih namirnica i stočne hrane, smatra zaraženim štetnim organizmom ili zagađenim (kontaminiranim) sredstvima za zaštitu bilja (član 14. stav 1);
- 4) ako bilje koje se, prema saveznim propisima o zdravstvenoj ispravnosti namirnica i stočne hrane, smatra zaraženim štetnim organizmom ili zagađenim (kontaminiranim) pesticidima, koristi u druge svrhe bez ovlašćene organizacije i saglasnosti nadležnog saveznog mišljenja organa (član 14. stav 2);
- 5) ako koristi silose, skladišta i druge prostorije za smeštaj bilja koje ne ispunjavaju propisane uslove (član 15. stav 1);
- 6) ako vrši poslove dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije, a ne ispunjava propisane uslove (član 15. stav 3);
- 7) ako u prostorijama za smeštaj, preradu i čuvanje bilja, kao i sredstvima za prevoz bilja, u kojima su utvrđeni štetni organizmi, ne izvrši dezinfekciju, dezinsekciju ili deratizaciju radi suzbijanja tih organizama (član 16. stav 1);
- 8) ako u prostorijama za smeštaj, preradu i čuvanje bilja, kao i sredstvima za prevoz bilja, u kojima je utvrđeno prisustvo karantinski štetnih organizama, unese ili iz njih iznese bilje i druge predmete (uređaji, mašine i sl.) kojima se karantinski štetni organizmi mogu preneti, dok se ti organizmi ne suzbiju, odnosno iskorene (član 16. stav 3);
- 9) ako pruža usluge mera zaštite bilja, odnosno primene pesticida u poljoprivredi i šumarstvu, a ne ispunjava propisane uslove (član 17. stav 1);
- 10) ako stavi u promet ili koristi za sopstvene potrebe seme, rasad i sadni materijal koji potiču od useva za proizvodnju semena poljoprivrednog bilja iz objekata za proizvodnju šumskog semena (pojedinačnih stabala, grupe stabala i šumskih semenskih sastojina), objekata za proizvodnju rasada, kao i objekata za

proizvodnju sadnog materijala višegodišnjih biljaka, rasadnika i dr., koje nije zdravstveno pregledano (član 18. st. 1. i 2);

- 11) ako se bavi proizvodnjom semena, rasada povrća i sadnog materijala poljoprivrednog i šumskog bilja, a u stalnom radnom odnosu nema stručnjaka sa visokom stručnom spremom u oblasti zaštite bilja, odnosno šuma (član 18. stav 3);
- 12) ako vrši zdravstveni pregled useva za proizvodnju semena poljoprivrednog bilja, rasada, objekata za proizvodnju šumskog semena, objekata za proizvodnju rasada, objekata za proizvodnju sadnog materijala višegodišnjih biljaka i dr., kao i proizvodnju bezvirusnog ili na određene viruse testiranog semena, rasada i sadnog materijala i zemljišta na nematode, a ne ispunjava propisane uslove, odnosno nije ovlašćeno od strane nadležnog saveznog organa (član 19);
- 13) ako na usevima za proizvodnju semena poljoprivrednog bilja, objekata za proizvodnju šumskog semena, objekata za proizvodnju rasada, objekata za proizvodnju sadnog materijala višegodišnjih biljaka i dr. na kojima je utvrđeno prisustvo karantinskih ili ekonomski štetnih organizama iznad dozvoljenog procenta ne sprovede naređene mere njihovog suzbijanja i uništavanja (član 20. st. 3. i 4.);
- 14) ako za proizvodnju poljoprivrednog i šumskog bilja upotrebljava seme, rasad i sadni materijal koje je zaraženo karantinski štetnim organizmom i određenim ekonomski štetnim organizmom u procentu većem od dozvoljenog (član 21);
- 15) ako stavi u promet bilje koje je zaraženo karantinski štetnim organizmima (član 24. stav 1);
- 16) ako stavi u promet seme, rasad i sadni materijal koji je zaražen karantinskim ili određenim ekonomski štetnim organizmima u procentima većim od dozvoljenih (član 24. stav 2);
- 17) ako bilje koje je zaraženo karantinski štetnim organizmima, a seme, rasad i sadni materijal koji su zaraženi ili se sumnja da su zaraženi i određenim ekonomski štetnim organizmima iznad dozvoljenog procenta stavi u unutrašnji promet radi industrijske prerade, neposredne potrošnje, ili u naučne svrhe, a da za to nisu određeni uslovi utvrđeni u rešenju nadležnog saveznog organa (član 25);
- 18) ako ne izvrši zdravstveni pregled bilja sa područja zaraženih karantinski štetnim organizmima kojim se oni mogu preneti i zbog kog je to područje proglašeno zaraženim u mestu utovara pre otpremanja u područje koje nije zaraženo karantinski štetnim organizmima ili u drugo zaraženo područje, ako se prevoz vrši preko nezaraženog područja (član 26. stav 1);

- 19) ako ne izvrši zdravstveni pregled rasada i sadnog materijala pre otpremanja sa objekta na kome su proizvedeni (član 26. stav 3);
- 20) ako otpremi bilje zaraženo karantinski štetnim organizmima, odnosno seme, rasad i sadni materijal koji su zaraženi ili se sumnja da su zaraženi i određenim ekonomski štetnim organizmima iznad dozvoljenog procenta (član 26. stav 1);
- 21) ako izvrši prevoz bilja iz zaraženog područja bez uverenja o zdravstvenom stanju bilja (član 27);
- 22) ako stavi pesticid, odnosno đubrivo u promet posle isteka roka važenja dozvole (čl. 47. i 50);
- 23) ako stavi u promet pesticid, odnosno đubrivo po isteku važenja dozvole odnosno za neutrošene količine pesticida ili đubriva kojima nije istekao rok upotrebe označen na deklaraciji—po proteku roka od šest meseci od dana isteka važenja dozvole (član 58. st. 4. i 5);
- 24) ako vrši promet pesticida, odnosno đubriva na veliko, a ne ispunjava propisane uslove (član 60);
- 25) ako vrši promet pesticida, odnosno đubriva na malo, a ne ispunjava propisane uslove (član 61);
- 26) ako vrši promet pesticida, odnosno đubriva koji se nalaze na pozitivnoj listi otrova, a ne ispunjava propisane uslove (član 62);
- 27) ako vrši uvoz gotovih pesticida, odnosno đubriva, aktivnih materija ili pretkoncentrata za proizvodnju pesticida bez odobrenja nadležnog saveznog organa (član 64);
- 28) ako vrši uvoz gotovih pesticida, odnosno đubriva za naučna istraživanja i demonstracione oglede, kao i privremeni uvoz gotovih pesticida i uvoz aktivnih materija i predkoncentrata za proizvodnju pesticida u Jugoslaviji bez odobrenja nadležnog saveznog organa (član 67. stav 1);
- 29) ako stavi u promet pesticid, odnosno đubrivo koje nije u originalnoj ambalaži, za namene određene u dozvoli za stavljanje u promet, odnosno suprotno uputstvu za upotrebu i ako stavi u promet pesticid, odnosno đubrivo kome je istekao rok upotrebe (član 70);
- 30) ako upotrebi pesticid, odnosno đubrivo a ne stara se o propisanim merama zaštite zdravlja ljudi, bilja i životinja (član 72. tačka 1);
- 31) ako upotrebi pesticid, odnosno đubrivo u vreme kada preko tretiranog bilja štetno deluje na zdravlje ljudi i korisne organizme (član 72. tačka 2);

- 32) ako upotrebi pesticid, odnosno đubrivo koje je opasno za pčele u vreme kada postoji najveća opasnost za trovanje pčela (za vreme cvetanja biljaka) i ne obavesti držaoce pčela i korisnike lovišta i divljači, najdocnije 48 časova, pre predstojeće primene pesticida, odnosno đubriva na tom području (član 72. tač. 3. i 4).

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za privredni prestup i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 3.000 do 30.000 novih dinara.

3. Prekršaji

Član 84.

Novčanom kaznom od 15.000 do 150.000 novih dinara kazniće se za prekršaj pravno lice (držalac bilja i dr.):

- 1) ako redovno ne izveštava nadležni savezni organ o sprovođenju poslova zaštite bilja koji su mu povereni (član 7. stav 2);
- 2) ako neovlašćeno daje ili objavljuje podatke o pojavi novootkrivenog karantinski štetnog organizma u Jugoslaviji (član 13. stav 1);
- 3) ako izda uverenje o zdravstvenom stanju useva za proizvodnju semena poljoprivrednog bilja, rasada, objekata za proizvodnju šumskog semena i objekata za proizvodnju sadnog materijala višegodišnjih biljaka za sopstvene useve i objekte (član 20. stav 6);
- 4) ako na deklaraciji svakog pakovanja semena koje je podvrgnuto dezinfekciji, odnosno dezinfekciji nisu navedeni podaci o tome kojim je pesticidom izvršena dezinfekcija, odnosno dezinfekcija, kao i klauzula: "SEME JE ZATROVANO" (član 23. stav 1);
- 5) ako izvrši uvoz, izvoz i prevoz pošiljke bilja preko graničnih prelaza na kojima nije organizovana granična inspekcija (član 28);
- 6) ako uveze seme, rasad i sadni materijal bez odobrenja nadležnog saveznog organa (član 31. stav 1);
- 7) ako ne dostavi nadležnom saveznom organu izveštaj o utvrđenom zdravstvenom stanju rasada bilja i sadnog materijala višegodišnjih biljaka kojim se prenose ili mogu preneti karantinski štetni organizmi čije prisustvo nije moguće utvrditi prilikom zdravstvenog pregleda na graničnom prelazu (član 32. stav 2);

- 8) ako vrši pretovar pošiljke bilja van mesta koja su određena za promet bilja preko državne granice (član 34. stav 2);
- 9) ako uveze uzorke bilja, antiseruma, živih parazita i predatora insekata, kultura gljivica, bakterija, virusa, mikoplazmi i njima sličnih i drugih organizama bez odobrenja nadležnog saveznog organa (član 38. st. 1. i 2);
- 10) ako izvrši izvoz ili reeksport pošiljke bilja bez zdravstvenog pregleda i fitocertifikata, odnosno zdravstvenog uverenja za reeksport, a to zahteva zemlja uvoznica ili zemlja preko koje se pošiljka provози (član 39. stav 1);
- 11) ako o prispeću pošiljke bilja koja se uvozi ili pretovara u provozu ne obavesti graničnu inspekciju, radi vršenja zdravstvenog pregleda (član 40. stav 1);
- 12) ako izvrši uvoz, odnosno unos pesticida i đubriva preko graničnog prelaza na kome nije organizovana granična inspekcija, odnosno ako ne prijavi uvoz pošiljke pesticida graničnom inspektorcu (član 41);
- 13) ako prijavi ispitivanje pesticida i đubriva radi stavljanja u promet, a ne ispunjava propisane uslove (čl. 52. i 53);
- 14) ako vrši ispitivanje pesticida, odnosno đubriva u laboratorijskim i poljskim uslovima protivno utvrđenoj metodologiji za ispitivanje pesticida, odnosno đubriva (član 54. stav 1);
- 15) ako nadležnom saveznom organu ne dostavi, u predviđenom roku, lager listu gotovih pesticida, odnosno đubriva i aktivnih materija, kao i planirane količine za narednu godinu, po aktivnim materijama (član 65. stav 2);
- 16) ako ne obavesti nadležni savezni organ da nije u mogućnosti da proizvodi određeni pesticid odnosno đubrivo u saradnji sa inostranim proizvođačem pesticida, odnosno đubriva (član 66. stav 2);
- 17) ako stavi u promet pesticide, odnosno đubriva bez overene deklaracije i uputstva za upotrebu (član 69. st. 1. do 3);
- 18) ako u svom radu utvrdi ili sazna da određeni pesticid, odnosno đubrivo štetno deluje na bilje, čoveka i životnu sredinu, ili ne deluje efikasno u suzbijanju štetnih organizama, a o tome ne obavesti nadležni savezni organ (član 71. stav 2);
- 19) ako vrši reklamiranje pesticida, odnosno đubriva za namene koje nisu utvrđene dozvolom za njihovo stavljanje u promet (član 75).

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za prekršaj i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 900 do 9.000 novih dinara.

Član 85.

Ako radnju iz člana 83. stav 1. tač. 1 do 9, tačka 11., tač. 14 do 21, tač. 24 do 27. i tač. 29 do 32. i člana 84. stav 1. tač. 5, 6, i 8. i tač. 10 do 12. ovog zakona učini preduzetnik, kazniće se za prekršaj novčanom kaznom od 900 do 9.000 novih dinara.

Član 86.

Novčanom kaznom od 900 do 9.000 novih dinara kazniće se za prekršaj fizičko lice:

- 1) ako pruža usluge mera zaštite bilja, odnosno primeni pesticid u poljoprivredi i šumarstvu, a ne ispunjava propisane uslove (član 17);
- 2) ako se bavi proizvodnjom semena, rasada i sadnog materijala, a nije sklopio ugovor sa ovlašćenom ustanovom (član 18. stav 4);
- 3) ako za proizvodnju poljoprivrednog i šumskog bilja upotrebljava seme, rasad i sadni materijal koji su zaraženi karantinskim štetnim organizmom i određenim ekonomski štetnim organizmom u procentu većem od dozvoljenog (član 21);
- 4) ako unosi pošiljke bilja na graničnom prelazu na kome nije organizovana granična inspekcija (član 28);
- 5) ako izdaje pismeno uputstvo (recept) za primenu pesticida, a ne ispunjava propisane uslove (član 61. stav. 2. tačka 4. i stav 5);
- 6) ako u roku ne dostavlja podatke o prometu pesticida područnoj službi (član 61. stav 6);
- 7) ako unosi pesticide iz inostranstva (član 68);
- 8) ako upotrebi pesticid odnosno đubrivo a ne stara se o propisanim merama zaštite zdravlja ljudi, bilja i životinja (član 72. tačka 1);
- 9) ako upotrebi pesticid, odnosno đubrivo u vreme kada preko tretiranog bilja štetno deluje na zdravlje ljudi i korisne organizme (član 72. tačka 2);
- 10) ako upotrebi pesticid, odnosno đubrivo koje je opasno za pčele u vreme kad postoji najveća opasnost za trovanje pčela (za vreme cvetanja biljaka) i ne obavesti držaoce pčela i korisnike lovišta i divljači, najdocnije 48 časova, pre predstojeće primene pesticida, odnosno đubriva na tom području (član 72. tač. 3. i 4).

XI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 87.

Propisi koji se donose na osnovu ovlašćenja iz ovog zakona doneće se u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 88.

Pravna lica iz čl. 6, 15, 17, 19, 51, 52 i 53 ovog zakona dužna su da svoje poslovanje usklade sa odredbama ovog zakona u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Pravna lica iz čl. 60, 61 i 62 ovog zakona koja se bave prometom pesticida, odnosno đubriva na veliko i malo dužna su da svoje poslovanje usklade sa odredbama ovog zakona u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakona, a uslove u pogledu specijalizacije zaštite bilja–u roku od dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Ako pravno lice koje se bavi prometom pesticida, odnosno đubriva na veliko i malo ne uskladi svoje poslovanje sa odredbama ovog zakona u roku, iz stava 2. ovog člana, nadležni savezni organ pokrenuće postupak za njegovo brisanje iz sudskog registra.

Član 89.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe Zakon o zaštiti bilja od bolesti i štetočina koje ugrožavaju celu zemlju ("Službeni list SFRJ", br. 74/89 i "Službeni list SRJ", br.28/96) i Zakon o prometu sredstava za zaštitu bilja ("Službeni list SRJ", br.57/93 i 28/96).

Član 90.

Ovaj zakon stupa na snagu 1. januara 1999.godine.